

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmoni) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księztwa Naddunajskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

— 2002 —

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

W gminie włości *Dobra*, obwodu Przemyskiego, założono nową szkołę trywialną, do której uposażenia przyczyniły się następujące strony:

1) Gmina *Dobra* roczną składką 100 złr. m. k. z procentowego przychodu odstąpionej na szkołę obligacyi pożyczki państwa w kwocie 2000 złr. m. k.

2) Dominium *Sieniawa* odstąpieniem posiadłości gruntowej, którą podczas regulacyi gruntów dominikalnych w roku 1824 na ten zamiar oddzielono, z gruntami obejmującemi 18 morgów 363²/₄ sążni kwadratowych, z których przychód podany jest na 100 złr. m. k. rocznie, następnie rocznym datkiem dwunastu sągów niższo-austryackich miękkiego drzewa na opał szkoły i pomieszkania nauczyciela. Następnie obowiązała się gmina utrzymywać w dobrym stanie wystawiony dopiero przed dwoma laty we wsi *Dobra* pod nr. 63 budynek szkolny, otoczony ogrodem, obejmującym niemal 40 sążni kwadratowych, niemniej jak utrzymywać w dobrym stanie i posprawić własnym kosztem potrzebne sprzęty szkolne, zrzącać zapewnione przez dominium 12 niższo-austryackich sągów drzewa na opał, przystawić do szkoły i polupać; a w przypadku, jeżeliby dominium, które w tej mierze nie chciało przyjąć na siebie stałego zobowiązania, i pomimo lepszej otuchy odmówiło tego paliwa, tedy gmina obowiązuje się opalenie szkolnego lokalu własnym kosztem załatwiać.

Okazana temi składkami pożyteczną dążność ku rozszerzeniu oświaty ludu podaje się niniejszem z zasłużonem uznanie do wiadomości publicznej.

Lwów, 10. sierpnia 1857.

Sprawy krajowe.

(Program przyjęcia Jego Mości Cesarza w Preszburgu. — Księżna Parmy odjechała. — Książę Modeny odjechał. — Nowiny dworu. — Książę Osman Bey. — List Arcyksięcia Ferdynanda Maxymiliana do Podesty tryestyńskiego. — Pamiętnik pobytu Jego Mości Cesarza. — Towarzystwa asekuracyjne do Polski. — Kolej wiedeńska łączna. — Drobne banknoty węgierskie.)

Wiedeń, 21. sierpnia. Dziś odjechała większa część świty cesarskiej koleją północną do Preszburga. Miasto Preszburg jest już świetnie przyozdobione na przyjęcie Jego Mości Cesarza. U przychożków mostu wznoszą się bramy tryumfalne, sam most jest wspólnie ozdobiony. Za przybyciem Najjaśniejszego Pana w niedzielę wieczór będzie „teatr paré“, a po teatrze wielki pochód z fakłami i z muzyką. W poniedziałek po południu będzie festyn ludu w Au-park, a wieczorem oświetlenie miasta. We wtorek strzelanie do tarczy na strzelnicy miejskiej, a wieczór bal w reductowej sali. Jego Mość Cesarz odbędzie podróż do Preszburga na pokładzie ces. yachtu parowego „Adler“.

— Jej królewicz. Mość księżna Rejentka Parmy odjechała wczoraj w towarzystwie książąt Roberta i Henryka i księżniczki Malgorzaty do Frohsdorf, a ztamtąd po kilkudniowym pobycie odjedzie z powrotem do Parmy.

— Jego królewicz. Mość książę Modeny odjechał wczoraj zrana, po kilkudniowym pobycie w naszej stolicy z powrotem do swoich państw.

— Ich cesarskie Moście arcyksiążę Franciszek Karol i arcyksiężna Zofia zamierzają jeszcze w tym tygodniu udać się na Mariazell do Ischl.

— J. M. arcyksiążę Albrecht, jeneralny gubernator Węgier, ma przybyć w sobotę do Preszburga, aby nazajutrz powitać u granicy Najjaśniejszego Pana.

— Książę Osman-Bey, syn wicekróla egipskiego, przybył tu temi dniami z Vöslau, gdzie używał kuracyi. Wkrótce ma udać się z powrotem do ojczyzny.

Tryest, 17. b. m. Dnia 15. b. m. wydał podesta tryestyński następujące obwieszczenie:

„Jego ces. Mość najdostojniejszy Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian raczył wyrazić mi pisemnie, że niemniej świetnie jak serdeczne przyjęcie Jego dostojnej małżonki w naszym, tak drogiem Jego sercu mieście sprawiło mu radość serdeczną. Jego ces. Mość polecił mi zatem wynurzyć mieszkańcom Tryestu najszczerzą podziękę Jej ces. Mości najdostojniejszej Arcyksiężny za wszystkie okazane jej uczucia przychylności, które przysporzą nowego uroku do pobytu Ich cesarskich Mości w pobliskim zamku Miramur, gdzie zamierzają zabawić czas niejaki.“

Jak miłym dla mnie obowiązkiem, odpowiedzieć podobnemu przyjemnemu zleceniu, tak pewnie odda się cała ludność Tryestu uczuciom najżywszej radości i niewymownej wdzięczności, gdy się dowie jaka jest wysoka łaska i uznanie Ich cesarskich Mości. (Podp.) *Tomasini*.“

List Jego cesars. Mości do podesty tryestyńskiego był treści następującej:

„Kochany podesto!

Zarówno świetnie jak serdeczne przyjęcie, jakiego doznała małżonka moja w tem, od dawna sercu memu drogiem mieście, przejęło mnie prawdziwym rozrzewnieniem. Tryest, o którego przywiązaniu opowiadałem dawno arcyksiężnie, był jej już znanym i drogim, nim go obaczyła; Tryest też był tem miastem, które w najpożądszy sposób umiliło przyjście arcyksiężny z ojczyzny dawnej, gdzie jeszcze przy pożegnaniu tak serdecznych doznawała dowodów miłości, do ojczyzny nowej, gdzie dziś oswoiła się zupełnie. Wyraż, kochany podesto mieszkańcom Tryestu najserdeczniejszą podziękę Arcyksiężny za wszystkie okazane jej tu uczucia życzliwości, nadadzą one tem więcej ponęty naszemu pobytowi w pobliskim zamku Miramur, dokąd wkrótce zamysłamy się udać. Tryest, 14. sierpnia 1857. Podp. *Ferdynand Maxymilian*.“

Zeszłej soboty przyjmowali Ich Mość Arcyksięstwo deputacye miasta Zary, która w imieniu miasta przybyła złożyć życzenia swe dostojnym małżonkom.

W pamięć odwiedzin Ich ces. kr. apostolskich Mości Cesarza i Cesarzowy w listopadzie zeszłego roku, umyśliło kilkunastu mieszczan tryestyńskich wydać umyślny pamiętnik z opisem wszystkich wyprawionych w ówczas uroczystości. Pamiętnik ten ułożony staraniem Dra *Formiggini* i wydany ozdobnie w literacko-artystycznym oddziale austryackiego Lloyd'a, doręczono Jego c. k. apostolskiej Mości przy uroczystym otwarciu kolei żelaznej, a Najjaśniejszy Pan raczył go przyjąć najtaskawiej.

Także J. M. najdostojniejszy arcyksiążę Ferdynand Maxymilian przyjął jeden egzemplarz, zapewniając, że zatrzyma go jako drogą pamiątkę tych pięknych dni, w których Tryest w tak świetny sposób okazał wierność i przychylność swoją dla swego miłościwego Cesarza i pana.

— Kilka austryackich towarzystw zabezpieczenia od szkód ogniowych zamysła zakładać agencye w królestwie Polskiem, gdzie rząd dozwolił zabezpieczać się u towarzystw prywatnych.

— Próby jazdy na wiedeńskiej kolei komunikacyjnej, rozpoczęną się w przyszły tydzień. Równocześnie rozpocznie się także bezpośredni transport towarów do Tryestu.

— Podług ogłoszenia c. k. ministerium finansów z 17. b. m. wynosiły nieprzeznaczone do losowania drobne banknoty węgierskie z końcem lipca 1857 — 4,966.335r. m. k.

Portugalia.

(Wychodźcy hiszpańscy.)

Z **Lizbony** donoszą pod dniem 13. b. m., że rząd hiszpański zażądał wydania znajdujących się w Lizbonie wychodźców hiszpańskich, podejrzanych o uczestnictwo w ostatniem powstaniu w Andaluzyi. W Lizbonie mówiono powszechnie, że gabinet portugalski będzie się wzbraniał uczynić zadość temu żądaniu.

Hiszpania.

(Rozszerzenie miasta. — Kaucya dziennikarska. — Doniesienie z Hawany. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 12. sierpnia. Inżynierowie, którym polecono wypracowanie planu na powiększenie miasta w kierunku bramy Bilbao, ukończyli swą pracę, i ludność Chambery będzie do miasta wcielona. Dnia 14. b. m. kończy się termin tutejszym dziennikom, po upływie którego obowiązane są wymienić odpowiedzialnych redak-

torów i złożyć kaucyje nowe. Dzienniki, które nie uczynią zadość przepisom nowej ustawy, nie będą wychodzić. Nasz rząd przesłał swemu zastępcy w Konstantynopolu depeszę, w której pochwalają jego postępowanie, że francuskich i sarajńskich poddanych wziął pod swoją opiekę. *Gazeta Hawajska* ogłosiła dekret jenerała Concha, który zawiera bardzo ostre przepisy przeciw handlowi niewolnikami. Cena cukru w Hawanie poszła znacznie w górę. — To, co dziennik *Times* utrzymywał, że jenerał Concha jest tajemnym uczestnikiem handlu niewolnikami, kazął jenerał przedrukować w *Gazecie Hawajskiej* i tym sposobem okazał niecnosć obwinienia. — *Espana* donosi, że wydano rozkaz przyaresztować dwóch emigrantów francuskich, z których jeden nazywa się Louis Arrebul, a drugi przywłaszcza sobie tytuł hrabi Montfort, pułkownika kawalerji. Według *Hojas* są to dwaj ludzie bardzo podejrzanej kondyty, zwłaszcza pan hrabia, który jedzie w towarzystwie pewnej Angielki i miał umknąć we Francji z więzienia. — Ten sam dziennik opowiada, że w ogrodach Cuesta de la Vega każdej nocy pojawia się biała dama „Dama Blanca“. Pewien człowiek, który ją widział, utrzymuje, że ją prowadzi czarno ubrany mężczyzna i że biała dama mówi po niemiecku. — Książę Oranii przybył do Barcelony i uda się ztąd do Madrytu i Granady, gdyż ma zamiar poznać pomniki tego miasta.

Anglia.

(Przejazdka morska Królowy. — Telegraf podwodny. — Wiadomości bieżące. — Ledru Rollin. — Koncentracja rezerwy indyjskiej. — Posiedzenie Izby z 17. sierpnia.)

Londyn, 18. sierpnia. Jej Mość Królowa i książę Albert odjechali wczoraj o godzinie 1. yachtem „Victoria and Albert“ w kierunku Cherbourg. Yachtowi królewskiemu towarzyszyły korweta parowa „Curaçao“, yacht admirałieyi „Osborne“ i paropływ „Banshee“. Po drodze zwiedzi Jej król. Mość zapewne wyspy kanałowe.

— *Times* pisze w dzisiejszym numerze: „Skutkiem przerwania drutu angielsko-amerykańskiego telegrafu sprzedawano akcje telegrafu atlantyckiego na 1000 ft. szterlingów, za które płacono dotąd 900 f. szt. po 250 f. szt. dyskonto. W chwili nadejścia wiadomości o tym wypadku wynosiło dyskonto 5 f. szt.“

— Zakładanie telegrafu podwodnego między Europą i Ameryką zostało na teraz zawieszono i okręta „Agamemnon“, „Niagara“ i „Susquehanna“. które zajmowały się tem wielkiem dziełem, powróciły już do Plymouth z odległości 270 mil od wybrzeża iryjskiego. W tem miejscu przerwał się drut, ale niewiadomo jeszcze z jakiej przyczyny.

— Jak donosi dziennik *Daily News*, miał oświadczyć Lord Cowley, że rząd angielski wyda zapewne Ledru Rollina, jeśli tylko wina jego zostanie udowodniona.

— Jak donosi *Unitet Service Gazette* mają na przyszłość koncentrować się wszystkie rezerwy indyjskie w Colchester.

— Posiedzenie Izby niższej na dniu 17. b. m. rozpoczęło się debatą nad bilem o rozwodach. Od godziny 12. do 4. po południu utrzymały się dwa nowe punkta przyszłej ustawy. W dalszym ciągu zaleca *sir James Graham* utworzyć osobną komisję, aby przejrzeć przyjęty w Izbie parów bil względem uregulowania strumienia Merscy. Mowca nadmienia między innymi, że bil ten przeszedłszy w Izbie wyższej do drugiego odczytu, doznał niektórych zmian w swej części finansowej; mianowicie przyznano Liverpoolowi o wiele większą sumę, niż mu naznaczyła Izba niższa. Ztąd też należałoby — mniema *sir James Graham* — wniesić w tej sprawie nowy bil, któryby przechodząc conajrychlej wszystkie niezbędne stadya obrad zdołał dawniejszy bil Izby niższej w niezmiennej utrzymać treści. P. *Ewart* popiera wymownie wniosek. Izba przyjmuje go bez dalszej debaty, mianując komisję jeszcze na tem samym posiedzeniu. Na posiedzeniu wieczornem oświadczył *sir Vernon Smith* na zapytanie lorda *Hamiltona*, że w obec bieżących wypadków w Indjach nie myśli rząd przedkładać budżet indyjski pod obrady parlamentu. Na inną interpelację p. *Kinnard* odpowiada p. *Labouchere*, że na mocy dekretu tajnej rady nie wolno w prawodawczej radzie w Malcie zasiadać księżom bez różnicy wyznania. P. d'Israeli pragnie wiedzieć, czy nieraczyliby prezydent spraw indyjskich przedłożyć parlamentowi ostatni akt indyjskiej izby prawodawczej w sprawie ograniczenia prasy krajowej. *Sir Vernon Smith* skłania się chętnie do tego żądania a p. d'Israeli wnosi nowe życzenie, t. j. pragnie widzieć dwa inne jeszcze dokumenta, depeszę jeneralnego gubernatora z wyszczególnieniem powodów, dla których nawet lojalną prasę europejską postawiono pod kontrolę rządu, i wniosione z tej przyczyny zarządzenie kilku Europejczyków. *Sir Vernon Smith* przyrzeka przedłożyć bez wszelkich trudności pierwszy z żądanych dokumentów, co zaś do drugiego memoriału nie może dać jeszcze stanowczego zapewnienia. Po tej przerwie przechodzi Izba napowrót do bilu o rozwodach. Przyjęcie 53. punktu, że rozwiedzionym małżonkom wolno nowe zawierać śluby, wywołuje poprawkę pana *Charles Napier*, aby tylko strona obrażona mogła korzystać z tego prawa. Wniosek ten odrzuciła Izba 110 głosami przeciw 50.

Francya.

(Wyjazd i podróż Cesarstwa. — Rozdanie medalu. — Posiedzenie w akademii. — Wolna sprzedaż mięsa. — Mianowania i odznaczenia. — Wiadomości bieżące. — Dyplomaci w Konstantynopolu. — Królowa angielska witana w Cherburgu.)

Paryż, 18. sierpnia. Ich Mość Cesarstwo odjechali 17. b. m. o godz. 4. z St. Cloud do Biarritz. Przy wsiadaniu do wagonu cesarskiego pod Ivry witali Cesarza obadwaj prefekci paryscy i inni wysocy urzędnicy. Cesarz zabawi tylko krótki czas w Biarritz i uda się potem

do obozu w Chalons. Znaczna część wojska zebrała się już w tym obozie; jutro odchodzą tam dwie baterje gwardji cesarskiej z tutejszej szkoły wojskowej.

— Podług nadesłanej tu depeszy telegraficznej przybyli Ich Mość Cesarstwo z Cesarzewiczem dziś zrana o godzinie 7. do Bayonny, i po krótkim pobycie w tem mieście odjechali niezwłocznie w dalszą podróż do Biarritz. W drodze przyjmowano Ich Mość Cesarstwo wszędzie z uniesieniem radości. Przed powrotem do Paryża zwiedzi Cesarz swoje dobra, nabyte niedawno w departamencie Landes.

— Książę Hieronim odjechał tego samego dnia zrana o godzinie 8. do Hawru. — Hrabia Nesselrode odjechał 16. b. m. do Petersburga.

— Jak donosi *Monitor*, doręczył Cesarz osobiście nowy medal przeznaczony dla wojowników armji francuskiej od roku 1792 do 1815 księciu Hieronimowi, marszałkowi hr. Vaillant, admirałowi Hamelin, marszałkowi Magnan i hrabiemu Baraguay d'Hilliers, admirałowi de Parceval Deschènes, księciu Piacenzy, gubernatorowi inwalidów hrabiemu Ornano, jako też kitku jenerałom dywizji i brygad, wice- i kontradmirałom.

— Na posiedzenie pięciu akademii, odbyte 17. b. m. pod przewodnictwem pana Montalemberta, zebrała się liczna i dobrana publiczność. Hrabia Montalembert siedział w pośrodku między panami Ravaisson i Villemain sekretarzem, akademii. Chociaż znaczna liczba akademików znajduje się na wsi lub u wód, widziano przecież pp. Odillon Barrota, Parieu, St. Beuve, Viennet, Louis Reybaud, Flaudin (malarza), Daret (rzeźbiarza), Vitet, Leverrier i księcia Napoleona, który po raz pierwszy w charakterze członka akademii znajdował się na posiedzeniu. W mowie swej wyjaśniał Montalembert najpierw zamiar posiedzenia i poświęcił kilka słów pamięci panów Salvandy, Thenard, Conchy, de la Roche i Augusta Thierry, a potem przeszedł do wyjaśnienia stosunków, które zawsze wyrabiały wielkich mężów. Wkońcu potępiając realizm, mówił o odrodzeniu filozofji, historii i poezji, którą za czasów pierwszego cesarstwa reprezentowali Royer-Collard, Chateaubriand i pani Stael. Każdy chociażby potępiał polityczne i religijne zasady tego męża, musi przyznać, że mowa ta była arcydziełem tak co do formy jak i treści i wzorem sztuki krasnomówczej.

— *Patrie* zbija wiadomość, jakoby stacya francuzka w Lewancie miała być wzmożniona.

— Dekret względem wolnej sprzedaży mięsa potwierdził Cesarz jeszcze 25. lipca. Kiedy wejdzie w wykonanie, niewiadomo jeszcze.

Minister spraw wewnętrznych Billault otrzymał wielki krzyż, a minister nauk Rolland krzyż oficerski legji honorowej. Kontradmiral Clavaud, jenerał-major w Tulonie, został przeznaczony w miejsce kontradmirala Bouet-Villaumez, dowódcy francuskiej stacyi w Lewancie. Kontradmiral Chabannes, obecnie naczelny komendant marynarki w Algierze, odpłynie w październiku fregatą *Aleste* z Brestu do La Platy i obejmie komendę tamtejszej stacyi w miejsce kontradmirala de la Roque Chaufray.

— Pod niebytność admirała Hamelin obejmie portfeil jego minister wojny.

— Podług doniesień z 17. b. m. z Tulonu miała eskadra ewolucyjna pod dowództwem admirała Trehouart odpłynąć 18. do Korsyki, a ztamtąd udać się do Algieru.

— Prywatne wiadomości z Konstantynopola donoszą, że ambasadorowie czterech mocarstw po otrzymaniu instrukcyi z 8. sierpnia zawiesili całkiem przygotowania do odjazdu. W Stambule oczekują z każdym dniem odnowienia stosunków dyplomatycznych.

— Depesza telegraficzna z Paryża z 19. sierpnia donosi: Jej Mość Królowa angielska przejeżdżała wczoraj około Cherbourg. Baterje portowe witaly ją zwykłemi salwami dział.

Szwajcarya.

(Zatrucie drobiu.)

Dziennik *Revue de Genève* donosi z Genewy: Policya odkryła szkaradny plan, który zagrażał wielkiem niebezpieczeństwem mieszkańcom tutejszym. Ponieważ obiegały niepewne pogłoski o zamierzonym zatruciu drobiu, sprzedawanego na targu, przedsiębrała władza staranne śledztwo, i powiodło się jej odkryć winowajców. Na dniu 12. b. m. zabrano na targowicy tuzijn sprawionych kurcząt, i jak się pokazało z poszukiwań przedsiębranych przy pomocy aptekarza znajdowała się w każdym znaczna ilość arszeniku. Sprzedawca został natychmiast uwięziony. Nie można bez wzdrygnięcia pomyśleć o okropnem nieszczęściu, jakie groziło wielom z pomiędzy naszych obywateli, gdyż znaleziona trucizna była dostateczna na otrucie 40 osób. Przyczyna tego szatańskiego planu niewiadoma jeszcze. Nad granicą sabaudzką w pobliżu Etrembieres, gdzie uknowano tę zbrodnię, uwięziła policya kilka osób.

Włochy.

(Budowa więzień. — Statystyka kryminalna. — Statua N. P. — Biblioteka kardynała Mezzofanti. — Kardynał Fransoni w Bononii. — Koleje.)

— *Gazzeta Piemontese* ogłasza program konkursu na najlepszy plan budowy więzień w Turynie i Genui. Zamierzone więzienia mają być tak urządzone, aby między pojedynczemi celami więziennymi nie mogła zachodzić żadna komunikacya.

— Jak donoszą z Turynu z d. 15. b. m. nastąpi zwołanie rad prowincjonalnych i dywizjonalnych z początkiem września.

— *Armonia* zastanawia się nad porównaniem sardyńskiej statystyki kryminalnej z r. 1840—44 i 1851—55. W pierwszych pięciu latach wynosiła liczba skazanych na śmierć zbrodniarzy 39 w drugim 113. Podobnie wzrosła się w drugim okresie trzykrotnie liczba skazanych na dożywotne więzienie, a dwukrotnie liczba więźniów doczasowych. Kończąc porównanie, zapytuje *Armonia*, czy ta Sycylia, która w przeciągu poprzednich pięciu lat tylko 39 zbrodniarzy oddała w ręce kata, a 398 wysłała na galery nie była moralnie zdrowszą od tej, która w kilku lat później w tym samym okresie czasu musiała 113 zbrodniarzy tracić, a 818 przykuwać do robót galarowych.

— Dnia 5. b. m. wzniesiono w **Rzymie** bez przypadku na słup piedestałowy olbrzymią statwę madonny, ulaną ze spizu na pamiątkę dogmatu niepokalanego poczęcia.

— Bogaty księgozbiór kardynała Mezzofanti, zaniedbany zupełnie od śmierci wielkiego lingwisty, zakupiono z polecenia Jego Świątobliwości dla biblioteki uniwersytetu bonońskiego.

— Pomiedzy znakomitymi prałatami, którzy ze wszystkich stron spieszą złożyć hołd swój Ojcu ś. w Bononii, znajduje się także najprzywielebniejszy arcybiskup turyński monsignor Fransoni, żyjący na wygnaniu w Lugdunie. W podróży swej omijał czcigodny arcy-pasterz starannie państwa sardyńskie, wybierając dłuższą drogę na Szwajcaryę i Medyolan. W stolicy lombardzkiej powitało go wielu członków sardyńskiego kleru.

— Roboty około kolei żelaznej między Rzymem a Civitavecchią przerwano ostatnimi czasy dla niezdrowego powietrza, które w tych stronach nabawia letnią porą mnogich chorób niebezpiecznych. Zato rozpoczną się prace około kolei bonońskiej jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca.

Niemce.

(Zbór ewangelicki. — Narzeczona króla portugalskiego. — Składki na szpital w Konstantynopolu.)

Berlin, 18. sierpnia. Jego Mość Król Pruski oświadczył, jak donosi *Zeit*, że będzie uczestniczył w zapowiedzianym zborze chrześcian ewangelickich, wyrażając oraz ubolewanie, że nie może to nastąpić zaraz z początku.

Düsseldorf, 16. sierpnia. Dziennik *Düsseld. Ztg.* pisze: „Wiadomość, rozgłoszona w dziennikach francuzkich i niemieckich, że Jego Mość Król portugalski Dom Pedro V., stara się o rękę księżniczki Stefani z Hohenzollern-Sigmaringen, została teraz urzędowo potwierdzona. Jeszcze w ciągu tej jesieni zostaną dopełnione formalności potrzebne do zawarcia tego związku, która to misya ma być poruczona portugalskiemu ambasadorowi przy dworze angielskim generał-porucznikowi hrabiemu Lavradio; sama zaś ceremonia zaślubin nastąpi zapewne dopiero na przyszły rok.

Szwecya.

(Stan Króla nie polepsza się.)

Sztokholm, 11. sierpnia. Stan zdrowia Jego Mości Króla nie pogorszył się wprawdzie temi dniami, ale też nie nastąpiło żadne polepszenie, jak się to pokazuje z następującego buletynu, który dziennik *Postidning* podaje dziś na czele swej urzędowej części:

„Polepszenie, jakie nastąpiło w stanie zdrowia Jego król. Mości w pierwszym tygodniu pobytu Jego w Saró, nie postępowało w jednakowej mierze w dwóch następujących tygodniach. Jego król. Mość przepędza jak zwykle większą część dnia na wolnem powietrzu i nie przestaje używać kąpeli, które służą mu widocznie. Saró 11. sierpnia 1857.“

Rosya i Królestwo Polskie.

(Zniesienie pańszczyzny i reorganizacja sądownictwa.)

— Po kilkakrotnie donosiły już dzienniki zagraniczne, że rząd w królestwie Polskiem zajmuje się temi czasy przedewszystkiem zniesieniem pańszczyzny i reorganizacją sądownictwa. *Gazeta wiedeńska* tak o tem pisze: Wstępne prace komitetów w tej sprawie mają być już ukończone. Zniosłszy pańszczyznę za opłatą czynszów w posiadłościach skarbowych i dobrach, darowanych rosyjskim generałom, pragnąłby rząd postąpić sobie w ten sam sposób w całej Polsce. Odwołując się też do dawniejszych ukazów co do regulacji stosunków włościańskich i odnoszących się do nich innych spraw ubocznych, zawiązał rząd ostatnimi czasy osobny komitet pod przewodnictwem Uexkula, chcąc ile możności przyspieszyć tę ważną reformę społeczną. Komitet miał oświadczyć się za zniesieniem pańszczyzny, naznaczając natomiast pewne czynsze stałe. Projekt komitetu nie otrzymał dotąd jeszcze sankcyi cesarskiej, zdaje się jednak, że żadna trudność nie stoi mu na zawadzie. Główną podstawą przyszłego zniesienia pańszczyzny ma być dobrowolna ugoda między dziedzicem a włościanami. Na wszelki sposób odłączonoby zupełnie grunta chłopskie od posiadłości dworskich. Terminu przyszłej stanowczej regulacji stosunków poddańczych nie oznaczono w projekcie. Na 72.000 poddańskich w posiadłościach skarbowych jest dziś już 60.000 wolnych od pańszczyzny za opłatą odpowiedniego czynszu, po dobrach prywatnych jest ich wszystkich 123.000. Nowa organizacja sądownictwa ma nastąpić zupełnie na wzór rosyjski z tą jedyną tylko różnicą, że prezydenci, sędziowie i delegaci nie będą jak w Rosyi wybierani od obywateli, ale mianowani od rządu. Najniższym stopniem w hierarchii sądowniczej jest sąd gminny, po nim następują sądy powiatowe (39 na całe królestwo) i sąd handlowy w Warszawie. Na miejsce jedyne sądu apelacyj-

nego w Warszawie zapowiadają sześć Izb cywilnych i kryminalnych, a ostateczną wręście instancją mają być obadwa oddziały warszawskiego senatu, 9 dla spraw cywilnych, 10 dla kryminalnych. Wszystkie sprawy, jakie dotąd wytaczały się przed radę stanu, będzie rozstrzygał w przyszłości senat w swem kompletnem zebraniu. Do takich spraw należą: zdrada stanu, spory o kompetencye pojedynczych urzędów, cywilne i kościelne nadużycia wyższych urzędników. Sądy polubowne pozostaną jak dawniej.

Ksiestwa Naddunajskie.

(Dekret książęcy. — Komitety.)

Bukareszt, 6. sierpnia. W stolicy obwieszono dziś następujący dekret książęcy:

„Po otrzymanym raporcie z d. 17. lipca, że wybory już ukończone, listy elekcyjne wydrukowane i gotowe do ogłoszenia, słowem że pozostaje tylko uformować komitety w duchu 5 artykułu sultanańskiego firmanu; rozkazujemy niniejszem:

1. Aby listy wyborcze ogłosić niezwłocznie w przynależnych miejscach.

2. Komitety do rozstrzygania wszelkich możliwych reklamacyi rozpoczną urzędowanie na dniu 22. lipca.

Po miastach dystryktowych składać się będą komitety z członków municypalności i trybunału sądowego pod prezydencją administratora. Do kompetencyi każdego komitetu potrzeba 9 członków.

W Bukareszcie utworzy się komitet z członków rady miejskiej i trybunału sądowego pod przewodnictwem Wornika stolicy.

3. Decyzya następuje większością najmniej pięciu głosów.

4. Dla uniknięcia wszelkiego opóźnienia musi być reklamacya na piśmie przedłożona, a odbierający winien ją potwierdzić.

5. Po upływie oznaczonego okresu 30 dni nie przyjmuje się żadnej reklamacyi.

Niniejszy rozkaz ma być publicznie obwieszonym. (Następuje podpis książęcia i sekretarza stanu.)“

Turecya.

(Konzulaty rosyjskie. — Stan wojsk granicznych od Montenegro.)

Z **Konstantynopola** donoszą: Rosya ma zamiar zakładać konsulaty we wszystkich większych miastach naddunajskich. W Widdyniu zostało już urządzone biuro konsularne z końcem zeszłego miesiąca, i mianowany konsulem pan Sokołow wywiesił 21. lipca rosyjski pawilon narodowy w obecności Baszy, komisarza Porty i władz. Wkrótce ma być w Ruszczuku założony jeneralny konsul rosyjski, a temi dniami urządziła Rosya także w Sarajewo biuro konsularne i mianowała na tę posadę pana Hilferdinga. — Ku granicy montenegrojskiej posuwają się bez ustanku wojska tureckie i znajdujące się w tej okolicy twierdze tureckie mają być nanowo uzbrojone. Z Konstantynopola odjechała tam niedawno komisya, by zdać raport o stanie wojsk skoncentrowanych nad granicą Montenegro. Przy tej sposobności pokazało się, że nieregularnych wojsk albańskich zaledwie połowa była w służbie, chociaż komendant Dzemil Bej pobierał zawsze żołd dla całego korpusu. Oficera tego odstawiono już do Konstantynopola i rozpoczęto śledztwo w tej sprawie.

Azja.

(Doniesienia z Indyi.)

Bombaj Times mówi: Pierwszy gwałt insurekcyi przyminał, i zapewne już tylko szczegóły opowiadać będą. Prawda, że z armii bengalskiej nie pozostało, coby powstać mogło, jednak nie ma powodu wątpić o wierności armii madraskiej i bombajskiej. Za to powiększa się spis pułków sprzymierzonych w armii bengalskiej. Liczono potąd 42 lub 45 zbuntowanych pułków piechoty, teraz ich okazało się 63, czyli 65, jeśli w to policzymy 2 pułki Holgara. Jednakże książę ten obawia się pójść za popędem swego wojska. Delhi do 27. czerwca jeszcze się nie poddało, ztem wszystkim liczne klęski powstańców w walkach pod murami miasta, poskromiły ochotę powstańców wkroczyć z innych stacyi do miasta. Jak już doniesiono telegrafem, na generał Bernard nawet przed miastem znaczne zbrojne siły z Europejczyków złożone: 6 pułków piechoty, 2 pułki kawalerji, 5 pułków konnej artylerji, jeden pociąg oblężniczy; z krajowców składały się: 2 baterje polne, 1 oddział saperów, 1 batalion piechoty, 1000 ludzi piechoty pendzabskiej, 750 guidów pendzabskich, 1200 jeźdźców pendzabskich, a wszystko takie wojsko, na które spuścić się można, następnie 1 kontyngens Radży z Bindhu. Kawalerja jest dostateczna, ażeby po poddaniu się miasta przeszkodzić ucieczce buntowników. Podobnie donosi *Bengal Hurkaru* (4. lipca), że i na innych punktach bunt uśmierzone. Luboć mordy na naszych ziomkach popełnione nie wszędzie jeszcze są pomszczone, zastępuje przeciw pułkownik Neil świetnie ramię pogromiciela. Oficer ten ruszył z Benares do Allahabadu. Przybył w sam czas, ażeby ocalić twierdzę przed buntownikami. Został zniechęcone wojsko i największy nieład. Ludność mahomedańska panowała nad krajem i nie było dostatecznych sił zbrojnych, ażeby ją powściągnąć. Przybycie pułkownika zmieniło to wszystko. W sam dzień przybycia swego uderzył na buntowników i rozprószył; użył sposobów, że wróciło zaufanie dobrze myślących, a malkontentów przeraził surową egzekucją, rozstrzelaniem i wieszaniem. Nie upłynęło trzy dni a porządek był zupełnie przywrócony. Wtedy ruszył na odsiecz uciśnionej cytadeli Kaunpur. Mówiono, że nie było środ-

ków transportowych; pułkownika mniej to obchodziło, postąpił w 400 Europejczyków i 600 Syków. Zaraz po jego odejściu przybył generał Havelock z tysiącem europejskiego wojska i chciał iść za nim. Generał Wheeler trzyma się tymczasem w cytadeli Kaampur; dzielny ten oficer bronił skutecznie przeciw tysiącom krajowców kasarnie, lubo do obrony nienajlepsze miał położenie. Gdy mu zabrakło amunicji, zrobił w 50 Europejczyków wycieczkę i zabrał nieprzyjacielowi zasób, który na sześć tygodni wystarcza, a sam pewnie się nie podda. Kasarnia przepelniona jest dziećmi i kobietami, których nie tylko bronić, lecz także żywić musi. Również godne uwielbienia jest postępowanie sir Henry Lawrence w Audzie. Cały kraj jest w powstaniu, a sir Henry stoi w Lucknau, z 500 Europejczykami trzyma buntowników na wodzy. Dowodzi tem co może zdrowy rozsądek i nieustraszoną odwagę. Tem, że umiał dotrzymać stanowiska, mógł sir Henry Lawrence nie tylko powściągnąć zapędy nieprzyjaciela, ale i wielu osobom ocalić życie. — Bengal Hurkaru donosi, że poddało się Delhi; jednak dodaje, że urzędowa wiadomość jeszcze nie nadeszła.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 21. sierpnia. Jego królewicz. Mość książę Modeny przybył wczoraj wieczór pociągami z Wiednia i odpłynął zaraz parostatkiem Lloyd'a do Wenecji. Tunetański poseł Sid-Ismael Sabtab odjechał ztąd wczoraj do Wiednia. Jego Świątobliwość Papież odbył 18. b. m. wieczór swój wjazd do Florencji.

Paryż, 20. sierpnia. Wczoraj wieczór renta 3% 67.02 1/2. — Generał Wyndham przybył do Paryża; udając się do Chin. — Monitor donosi: Pod niebytność ministra Fould obejmie p. Abatucci portfejl jego. — Jak donosi dziennik *Patrie*, niewystępują już Anglii u mierzymorza Panamy z żadną pretensją przeciw Amerykanom.

Paryż, 21. sierpnia. Wczoraj wieczór renta 3%: 67.02 1/2. Jak donosi *Pays* otrzymał rząd angielski stanowcze upoważnienie, wyprowadzić wojska mierzymorzem Suez do Indji wschodnich. Królowa Wiktoria i książę Albert zawinęli do Cherbourga, by zwiedzić port i arsenał.

London, 20. sierpnia. Nocne posiedzenie Izby niższej. Lord Palmerston oświadczył, że w zimie może nastąpić zwołanie parlamentu. — Słychać, że lord Derby i inni lordowie mają przybyć do Londynu, by stawić opór klauzulom poprawionego bilu względem rozwodów małżeńskich.

Genua, 19. sierpnia. Paropływ „Mozambano“ udaje się na wybrzeze wyspy Sardynii, by dopomagać angielskiemu okrętowi „Elba“ przy zakładaniu druta telegraficznego do Bony.

Bononia, 17. sierpnia. Jego Świątobliwość Papież opuścił dziś Bononię zegnany serdecznie okrzykami ludności, a jutro odbędzie wjazd swój do Florencji.

Konstantynopol, 15go sierpnia. (Wiedomości przywiezione paropływem Lloyd'a do Tryestu). O sposobie pojednania niewiedziano wprawdzie nic jeszcze, ale zaden z ambasadorów nie odjechał dotąd. Zwycięztwo Szamyla zdaje się potwierdzać; naczelnicy Czerkiesów chcą zwołać powszechnie zgromadzenie ludu dla naradzenia się nad obroną kraju. Z prowincji nadechodzą pomyslnie raporta o żniwach.

Konstantynopol, 15. sierpnia. Generał Rudanowski zmusił Szamyla do ustąpienia z twierdzy Temir Kan. — Angielskiego ambasadora p. Murray przyjmowano w Teheranie bardzo świetnie; p. Murray żądał usilnie ewakuacji Heratu.

Ateny, 15. sierpnia. Mówią, że Król przyjmował generała Kalegrisi i udzielił mu zupełnego przebaczenia.

Kurs lwowski.

Dnia 22. sierpnia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	46	4	49
Dukat cesarski	4	48	4	51
Półimperyal zł. rosyjski	8	17	8	20
Rubel srebrny rosyjski	1	36 1/2	1	37 1/2
Talar pruski	1	32	1	33
Polski kurant i pięciozłotówka	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	81	36	82	3
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne } bez	79	30	80	—
5% Pożyczka narodowa } kuponów	83	42	84	30

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 21. sierpnia o pierwszej godzinie po południu.
Pożyczka narodowa 5% 84 5/8 — 84 3/4. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 94 1/2 — 95. Lomb. wen. pożyczki z 5% 95 1/2 — 96. Obligacye długu państwa 5% 82 1/8 — 82 1/2, det. 4 1/2% 72 1/4 — 72 1/2, det. 4% 65 1/4 — 65 1/2, detto 3% 51 — 51 1/2.

Detto 2 1/2% 41 1/2 — 41 3/4, detto 1% 16 1/2 — 16 3/4. Oblig. Glogn. z wypłata 5% 96. — Detto Oedenburgs. z wypłata 5% 95 — — — Detto Peszt. 4% 95 — — — Detto Medyol. 4% 94 1/2 — — — Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 88 1/2 — 88 3/4, detto węgier. 80 1/2 — 80 7/8, detto galic. i siedmiogr. 80 — 80 1/4, detto innych krajow koron. 86 1/2 — 87. Oblig. bank. 2 1/2% 63 1/2 — 64. Pożyczka loter. z r. 1834 332 — 333. Detto z roku 1839 141 1/4 — 141 1/2. Detto z r. 1854 108 3/4 — 108 7/8. Renty Como 16 1/2 — 16 3/4. Galic. list. zastawne 4 1/2% 81 — 82. Półn. Oblig. Prior. 5% 86 1/4 — 86 3/4. — Glognickie 5% 81 — 82. Obligacye Dun. żegluga par. 5% 86 1/2 — 86 3/4. Oblig. Lloyd's (w srebrze) 5% 90 — 90 1/2. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 107 — 108. Akcyj. bank. narodowego 991 — 992. Akcyje c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 222 1/2 — 223. Akcyje niż. austr. tow. eskomp. 122 1/4 — 122 1/2. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 230 — 231. Detto półn. kolei 186 3/4 — 186 7/8. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 272 — 272 1/4. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłata 30% 100 — 100 1/4. Detto Połud. północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 102 3/4 — 102 1/2. Detto cisiańskiej kolei żel. 100 — 100 1/4. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 244 1/2 — 245. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 189 1/2 — 190. Detto losy tryest. 104 — 104 1/2. Detto tow. żegl. parowej 552 — 553. Detto 13. wydania — — — — Detto Lloyd's 392 — 395. Peszt. mostu łańcuch. 72 — 73. Akcyje mlyna parowego wiedeń. 73 — 75. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 26 — 27. Detto 2. wydania 36 — 37. Esterhazego losy 40 złr. 84 1/2 — 85. Windischgrätza losy 28 1/4 — 28 1/2. Waldsteina losy 28 1/4 — 28 1/2. Keglevicha losy 14 1/4 — 14 1/2. Ks. Salma losy 41 1/4 — 41 1/2. St. Genois 38 1/2 — 38 3/4. Palfego losy 40 1/4 — 40 3/4. Clarego 38 1/2 — 39. Amsterdam 2 m. 87 — Augsburg Uso 105 1/4 t. — Bukareszt 31 T. 264 1/4. Konstantynopol 31 T. 467 — Frankfurt 3 m. 104 1/4 t. — Hamburg 2 m. 77. — Liwurna 2 m. 104. — Londyn 3 m. 10 — 11 1/2. — Medyolan 2 m. 103 1/4. — Paryż 2 m. 121 7/8. — Cesarskich ważnych dukatów agio 7 7/8. — Napoleons'dor 8 9 1/2 — 8 10. — Angielskie Sover. 10 15 — 10 16. — Imperyal Ros. 8 23.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 22. sierpnia.

Oblig. długu państwa 5% 82 3/4; 4 1/2% —; 4% —; z r. 1850 —. 3% —; 2 1/2% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 141 1/4. Wiedeń. miejsko bank. —. Węgierski obl. kamery nadw. —. Akcyje bank. 989. Akcyje kolei półn. —. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żegluga parow. 550 1/2. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskompotowego à 500 złr. 612 1/2 złr. Amsterdam 1. 2 m. 86 3/4. Augsburg 105 3 m. Genua — 1. 2 m. Frankfurt 104 1/8 2 m. Hamburg 76 3/4 2 m. Liwurna — 2 m. Londyn 10 — 10. 2 m. Medyolan —. Marsylia 121 1/2. Paryż 121 3/8. Bukareszt 264 1/2. Konstantynopol 472 Smyrna —. Agio duk. ces. 7 3/4. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. —; detto galicyjskie 80 Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 109 1/4. Pożyczka narodowa 84 3/4 C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelazn. po 500 fr. 264 1/2 fr. Akcyje c. k. uprzyw. zakładu kredyt. 221. Hypotekar. listy zastawne 200 Akcyje zachodniej kolei żelaznej 200.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. sierpnia.

PP. Giżowski Józef, c. k. pens. rotm., z Hermanówki. — Międrzychowski Jan, c. k. przeł. pow. urzędu, z Wojnilowa. — Nilkowski Kajetan, c. k. pens. rotm., z Woikowa. — Orzechowski Walenty, z Kamionki strumilowej. — Jaworski Walenty, c. k. przeł. pow., z Bolechowa. — Żulawski Jędrzej, c. k. dyrektor pow. urz. finans., z Czerniowiec. — Zagórski Mich., z Dembicy.

Dnia 23. sierpnia.

PP. Antoniewicz Jakób, c. k. radca sądu obw. i Asnaschef Jan, radca koleg., z Wiednia. — Ball Jędrzej, z Wolicy. — Br. Eisenstein, c. k. rotm., z Gródka. — Jabłonowski Józef, z Rawy — Kahn Jerzy, ces. ros. podporucz. z Krakowa. — Melbachowski Adam, z Karlsbadu. — Papara Henryk, z Wierzbiicy. — Rzewuski Leon, z Krakowa. — Br. Schloissnigg, c. k. pułkownik, z Gródka. — Zawadzki Nikod., z Belzca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. sierpnia.

PP. Cywiński Zeno, do Telacza. — Gasparski Jan, do Bodiakowic. — Giżowski Józef, c. k. pens. rotm., do Rein. — Nahujowski Antoni, do Czernicy. — Hubicki Karol, do Ozydowa. — Nadieżda Hezdow, do Czerniowiec. — Jaruszyński Stan., do Rosyi. — Jaworski Mikolaj, do Kobylnicy. — Köb Kaj, inspektor jeneralny kolei żel. Karola Ludwika, do Wiednia. — Listowski Józef, do Kątów. — Malinowski Lubin, do Ostrowczyka. — Nowakowski Stanis., do Wierzhlan. — Neronowicz Felix, do Uscia. — Rosnowski Franc. Xawery, do Tartakowa. — Zarewicz Wład., do Zawadki.

Dnia 22. sierpnia.

PP. Jaworski Walenty, c. k. przeł. pow., do Oświęcima. — Janicki Wład. do Stubna. — Zagórski Michał, do Dźurowa.

TEATR.

Dziś: Dramat niemiecki: „Preciosa.“
Dziś w Cyrku Rensz wielkie przedstawienie w pięciu oddziałach.

Dnia 22. sierpnia 1857 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

63. 43. 71. 6. 26.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 2. i 12. września 1857 r.

KBONIKA.

— Z końcem sierpnia b. r. zbierze się w Wrocławiu siedmnaście zgromadzenie niemieckich filologów i profesorów, i zapewne w królewskim gmachu uniwersyteckim będzie odbywało swoje posiedzenia. Obrady przedwstępne wszczyły się już w bieżącym miesiącu. Prezydum zgromadzenia składać się będzie z panów Stiebe, Schönbrunn, Haase i Bernstein.

— Dochód z biletów wstępnych przy tegorocznej paryskiej wystawie artystycznej pokrył nie tylko wszystkie wydatki, ale przyniósł nadto administracji 80.000 franków czystego zysku, który się znacznie jeszcze powiększy, bo całą wystawę przedłużono aż do 1. września.

— Prace przy zakładaniu atlantyckiego telegrafu przerwały się w naj-

nowszych czasach, a okręta „Agamemnon“, „Niagara“ i „Susquehanna“ powróciły z zawiedzionymi nadziejami do Plymouthu, lubo z taką otuchą przystępywały do dzieła i do 270 mil oddaliły się już od wybrzeży iryjskich. W pośrodku morza przerwał się drut, niewiadomo jeszcze z jakiej przyczyny. Prawdopodobnie przeliczono się co do odległości a zbytnie wyprężony drut przerwał się w połowie.

— Proboszcz Bruggier z Rittersbach ogłasza w niemieckim dzienniku „Badische Landeszeitung“: Wczoraj o godzinie 11. w nocy porodziła niezamężna Elżbieta Buchingez z Auerbachu ośmnaste dziecko z kolei, co dla osobliwości podaje się do wiedzy publicznej.